

МОДЕРНА КУЛЬТУРА ЇДИШ

[Др. Йоанна Лісек](#)

Студії єврейської культури та мов

Вроцлавський Університет

E-mail: joanna.degler@gmail.com

Курс має на меті ввести у рамки світської єврейської культури. Через зацікавлення з авангардною єврейською літературою і мистецтвом, а також здобутками єврейського театру і кіна, учасники курсу зможуть вийти за межі стереотипу, згідно з яким єврейська культура, як і тотожність самих євреїв Центрально-Східної Європи, асоціюється лише з традиційною, опертю на релігію, культурною опцією, пов'язаною з поняттям штетлу (єврейського містечка). Курс зосереджується на єврейському авангарді, що творився на теренах сучасної України – в Києві, Харкові та Львові.

11. 1. Від критики до ідеалізації – образи штетлу в літературі їдиш (90 хв.)

Обов'язкова література:

Mendele Mojcher Sforim *Podróże Beniamina Trzeciego*, tłum. Michał Friedman, Wrocław 1990 (фрагменти)

Szolem Alejchem: *Z jarmarku*, tłum. Michał Friedman, Wrocław 1989 (фрагменти)

Szalom Asz: *Miasteczko*, oprac. Monika Adamczyk-Garbowska, Janowiec nad Wisłą (вибрані розділи)

YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe

<http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Shtetl>

Eva Hoffman: *Sztetl. Świat Żydów polskich*, tłum. Michał Ronikier, Warszawa 2001 (розділи: Sztetl: początki; Sztetl: między wojnami)

12. 2. Міста як центри єврейського авангарду

1. Стратегічне значення Києва у закладанні структур розвитку сучасної культури їдиш, Kultur-Lige i Kijew-Gruppe (45 хв.)

Обов'язкова література:

Hillel Kazovsky, *Kultur-Lige: Artistic Avant-Garde of the 1910s and 1920s* (Kiev 2007), s. 1-36.

YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe

<http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Kultur-lige>

2. Харків (випадок Хани Левін на тлі жіночої творчості мовою їдиш) (45 хв.)

Обов'язкова література:

Joanna Lisek: „*Ze wszystkich mężczyzn jestem najbardziej męska*” – genderowe aspekty poezji Chany Lewin, „Midrasz” styczeń/luty 2012 (165)

13. 3. Львів – група „Artes” і єврейське мистецьке середовище (90 хв.)

Обов'язкова література:

Jerzy Malinowski: *Żydowskie środowisko we Lwowie* / Jerzy Malinowski: Malarstwo i rzeźba Żydów Polskich w XIX i XX, Warszawa 2000.

Karolina Szymaniak: *Rozdwojony język. „Cusztajer” i galicyjskie środowisko artystyczne*, „Midrasz” Nr 7-8, 2006.

Karolina Szymaniak: *Być agentem wiecznej idei. Przemiany poglądów estetycznych Debory Vogel*, Kraków 2006 (розділ IV: Debora Vogel na tle modernizmu jidysz, ч. II: Przekłady wybranych prac Debory Vogel)

Debora Vogel: *Akacje kwitną. Montaż*, Kraków 2006

14. 4. Єврейський театр – генеза, розквіт, значення (90 хв.)

Обов'язкова література:

YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe:

<http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Theater>

Tomasz Kuberczyk: *Przedstawienia purimowe*, „Pamiętnik Teatralny” 1992, z. 1-4

Anna Kuligowska-Korzeniewska: *Krótką historia teatru żydowskiego na ziemiach polskich*, „Midrasz” Nr 7-8 2004

Mirosława M. Bułat: *Wilner Trupe*, „Midrasz” Nr 7-8 2004

15. 5. Єврейське кіно – початки, золота ера, занепад (90 хв.)

Обов'язкова література:

YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe:

<http://www.yivoencyclopedia.org/article.aspx/Cinema>

Юрій Морозов: *Єврейские кинематографисты в Украине*, Киев 2004, с. 13–63.